

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	22019 - Trastorns del Desenvolupament / 1
Titulació	Grau d'Educació Infantil (Pla 2013) - Tercer curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
José Antonio Pérez Castelló (<i>Responsable</i>) pep.perez@uib.es						Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria
Victoria González Cantarero victoria.gonzalez@uib.es	17:00	18:00	Dimecres	10/09/2018	08/02/2019	Concertar cita
	15:00	16:00	Dimarts	10/09/2018	08/02/2019	Concertar cita

Contextualització

L'assignatura de Trastorns de Desenvolupament es troba ubicada al primer quadrimestre del tercer curs dels estudis de grau d'Educació Infantil. Forma part del Mòdul 3: Processos de desenvolupament i aprenentatge en el període 0-6 anys. Els i les professionals en educació infantil han de ser conscients que suposen una figura "clau" a l'hora de detectar, diagnosticar i dissenyar estratègies d'intervenció conjuntes davant els diferents tipus de Necessitats Especials de Suport Educatiu (NESE) que pugui presentar l'alumnat durant el procés d'ensenyança - aprenentatge. Per tant, oferim una assignatura fonamental en la formació dels/es futurs/es mestres que els facilitarà respondre a la diversitat de l'alumnat amb trastorns del desenvolupament que trobaran en les seves aules des de la perspectiva de l'educació inclusiva. D'aquesta manera, l'assignatura es basarà en què l'alumne sigui capaç d'identificar dificultats en el desenvolupament: cognitiu, de la comunicació i el llenguatge, sensorial, motor, de l'atenció, i diversos trastorns que puguin afectar a l'aprenentatge, així com el trastorn de l'espectre autista. I, finalment, col·laborar amb els professionals especialitzats per a solucionar aquests trastorns. Per tant, es treballaran els trastorns del desenvolupament en les àrees cognitives, lingüístiques, comunicatives i psicomotrius. Alhora, ens proposem treballar competències com el treball cooperatiu, la capacitat crítica i d'anàlisi, el disseny, organització i avaluació de contextos d'aprenentatge. Tot des d'un enfocament globalitzador i inclusiu.

Requisits

Aquesta és una assignatura bàsica, per aquest motiu no té cap requisit previ.

No obstant, per a assumir les diferents habilitats que s'han citat amb anterioritat, és important que el/la discent presenti suficients coneixements previs en relació amb el desenvolupament normatiu; per tant, es recomana haver cursat diferents assignatures vinculades amb l'àmbit de la psicologia evolutiva com ara:

Guia docent

Desenvolupament Cognitiu i Lingüístic a la Primera Infància (22003), Psicologia de l'Educació, Educació Inclusiva (22011), Educació Inclusiva (22010) i Desenvolupament i Educació Socioemocional en la Primera Infància (22015).

Competències

Específiques

- * Capacitat per adquirir estratègies pel treball col·laboratiu desenvolupant actituds de respecte a la pluralitat de perspectives, el contrast d'opinions i el respecte a la diversitat. (competència 3) .
- * Capacitat per a conèixer els fonaments de la salut física, mental i ambiental en la primera infància i valorar les seves implicacions pel desenvolupament i orientació de contextos saludables. (competència 8) .

Genèriques

- * Capacitat per a reconèixer el desenvolupament evolutiu i les necessitats dels infants a la primera infància. Reconèixer el valor i el procés evolutiu de l'activitat lúdica i espontània com element clau de l'aprenentatge. (competència 16) .
- * Capacitat per a desenvolupar habilitats socials que facilitin la comunicació i el diàleg i disposar d'estratègies pel treball col·laboratiu amb les famílies. (competència 23) .
- * Capacitat en l'adquisició d'estratègies per l'aprenentatge autònom. .
- * Capacitat per a identificar el desenvolupament del llenguatge en la primera infància, saber identificar possibles disfuncions i vetllar per la seva correcta evolució. (competència 18) .

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Continguts temàtics

Unitat didàctica 1. Dificultats d'aprenentatge

En aquest tema es descriuran els trastorns d'aprenentatge en les seves diferents formes. A l'acabar el tema els alumnes han de ser capaços de reconèixer, identificar i descriure les principals característiques d'aquest tipus de subjectes. Al mateix temps, han de conèixer estratègies i materials educatives per a treballar amb ells.

Unitat didàctica 2. Trastorns d'atenció/hiperactivitat

En aquest tema es descriuran els trastorns d'atenció/hiperactivitat en les seves diferents formes. A l'acabar el tema els alumnes han de ser capaços de reconèixer, identificar i descriure les principals característiques d'aquest tipus de subjectes. Al mateix temps, han de conèixer estratègies i materials educatives per a treballar amb ells.

Unitat didàctica 3. Trastorns del desenvolupament del llenguatge

En aquest tema es descriuran els trastorns del desenvolupament del llenguatge en les seves diferents formes. A l'acabar el tema els alumnes han de ser capaços de reconèixer, identificar

Guia docent

i descriure les principals característiques d'aquest tipus de subjectes. Al mateix temps, han de conèixer estratègies i materials educatives per a treballar amb ells.

Unitat didàctica 4. Trastorns del desenvolupament cognitiu

En aquest tema es descriuran els trastorns del desenvolupament cognitiu en les seves diferents formes. A l'acabar el tema els alumnes han de ser capaços de reconèixer, identificar i descriure les principals característiques d'aquest tipus de subjectes. Al mateix temps, han de conèixer estratègies i materials educatives per a treballar amb ells.

Unitat didàctica 5. Trastorns de l'espectre autista

En aquest tema es descriuran els trastorns de l'espectre autista en les seves diferents formes. A l'acabar el tema els alumnes han de ser capaços de reconèixer, identificar i descriure les principals característiques d'aquest tipus de subjectes. Al mateix temps, han de conèixer estratègies i materials educatives per a treballar amb ells.

Unitat didàctica 6. Trastorns motors

En aquest tema es descriuran els trastorns motors en les seves diferents formes. A l'acabar el tema els alumnes han de ser capaços de reconèixer, identificar i descriure les principals característiques d'aquest tipus de subjectes. Al mateix temps, han de conèixer estratègies i materials educatives per a treballar amb ells.

Unitat didàctica 7. Trastorns sensorials

En aquest tema es descriuran els trastorns visuals i auditius en les seves diferents formes. A l'acabar el tema els alumnes han de ser capaços de reconèixer, identificar i descriure les principals característiques d'aquest tipus de subjectes. Al mateix temps, han de conèixer estratègies i materials educatives per a treballar amb ells.

Unitat didàctica 8. Subjectes amb altes capacitats intel·lectuals

En aquest tema es descriuran els subjectes amb altes capacitats cognitives en les seves diferents formes. A l'acabar el tema els alumnes han de ser capaços de reconèixer, identificar i descriure les principals característiques d'aquest tipus de subjectes. Al mateix temps, han de conèixer estratègies i materials educatives per a treballar amb ells.

Metodologia docent

En aquest apartat es descriuen les activitats de treball presencial i no presencial (o autònom) previstes en l'assignatura amb l'objecte de poder desenvolupar i avaluar les competències establertes anteriorment. Amb el propòsit d'afavorir la autonomia i el treball personal de l'alumne, l'assignatura forma part del projecte Campus Extens, dedicat a l'ensenyament flexible i a distància, el qual incorpora l'ús de la telemàtica a l'ensenyament universitari. D'aquesta forma, mitjançant la plataforma de teleducació Moodle, l'alumne tindrà a la seva disposició un calendari de planificació de les activitats de l'assignatura, notícies de interès, documents electrònics, etc.

Activitats de treball presencial (2 crèdits, 50 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Treball cooperatiu d'aprenentatge	Grup gran (G)	Es treballaran els continguts teòrics de l'assignatura a través de la metodologia de la classe a l'inrevés i del treball per projectes. El professor repartirà materials (vídeos, textos, etc) per treballar a casa, i proposarà una activitat en classe	36

Guia docent

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
			sobre aquest tema. Es treballarà en grup però han d'haver consultat a casa els materials de forma individual. No hi ha classes magistrals. Cada grup hauria de treballar algun projecte interessant en relació a les unitats didàctiques. Al llarg del curs s'explicarà amb detall la metodologia i els procediments.	
Classes pràctiques	Anàlisi de casos reals	Grup mitjà (M)	Els alumnes treballaran sobre casos reals explicats pel professor i intentaran identificar de quin trastorn es tracta. A continuació crearan diverses adaptacions curriculars o intervencions sobre aquell cas.	12
Avaluació	Exàmens d'avaluació continua	Grup gran (G)	Es realitzaran dos exàmens de tipus objectiu (test) d'avaluació continua en els que els alumnes s'examinaran dels material que el professor hagi repartit al llarg del curs com a material de lectura obligatòria, qualsevol altra material que s'hagi explicat a l'assignatura.	2

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula Digital.

Activitats de treball no presencial (4 crèdits, 100 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom en grup	Realització d'un video-documental sobre un trastorn	Els alumnes han de treballar amb els materials del professor o amb els que ell mateixos han buscat, per poder preparar un documental sobre un trastorn determinat que el professor repartirà a principi de curs	25
Estudi i treball autònom en grup	Anàlisi de casos	Els alumnes treballaran per poder realitzar l'informe de pràctiques sobre els casos reals que hagi proposat el professor. Buscaran informació i materials que els hi permeti identificar el trastorn del cas explicat així con les adaptacions curriculars corresponents.	25
Estudi i treball autònom individual o en grup	Estudiar continguts teòrics i preparar les activitats de treball cooperatiu	Estudiar, comprendre, ampliar i assimilar els continguts més importants de l'assignatura repartits pel professor com a material de lectura obligatòria durant les classes de treball cooperatiu. Aquest treball s'haurà de fer de forma continua cada setmana. Així com estudiar pels exàmens.	50

Guia docent

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Les competències establertes a l'assignatura seran valorades mitjançant l'aplicació d'una sèrie de procediments i activitats d'avaluació. A la taula que hi ha a continuació es descriu per a cada activitat el procediment d'avaluació, la tipologia (recuperable:R, no recuperable:NR), els criteris d'avaluació i el seu pes a la qualificació de l'assignatura. **Totes les activitats i proves d'aquesta assignatura lligades a la pràctica són de tipus continu.** Si es suspèn alguna de les activitats contínues es podrà recuperar al període d'avaluació extraordinària que es farà al final del curs, en aquests casos l'alumne només s'haurà d'examinar de l'activitat d'avaluació que hagi suspès.

Es considerarà que **l'assignatura està aprovada sempre que la mitja de les proves d'avaluació sigui superior a 5.**

IMPORTANT:

- * És obligatòria l'assistència a les classes pràctiques i teòriques com a mínim a un 70% de cada una d'aquestes modalitats. Es penalitzarà la no assistència disminuint la nota d'aquesta activitat.
- * Qualsevol actitud que obstaculitzi les dinàmiques d'aula podrà tenir repercussió sobre la nota final de l'assignatura, podent arribar a ser motiu de desqualificació.
- * L'alumnat ha de ser conscient que, segons s'exposa al Reglament Acadèmic de la Universitat de les Illes Balears (Article 34), es penalitzaran les activitats fraudulentament durant el procés d'avaluació de l'assignatura; en particular la inclusió en un treball de fragments d'obres alienes presentats de tal manera que es facin passar com a propis de l'alumnat (plagi d'altres treballs, copiar i enganxar parts de contingut extret de la Xarxa en un treball sense citar les fonts, copiar treball d'Internet i entregar-los com a propis, etc.). Concórrer en un frau d'aquest tipus pot arribar a suposar, en funció de la gravetat del fet, l'automàtica qualificació de "suspens" (0,0) a la convocatòria anual.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'alguns dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Guia docent

Examens d'avaluació continua

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	Es realitzaran dos examens de tipus objectiu (test) d'avaluació continua en els que els alumnes s'examinaran dels material que el professor hagi repartit al llarg del curs com a material de lectura obligatòria, qualsevol altra material que s'hagi explicat a l'assignatura.
Criteris d'avaluació	Es realitzarà una prova tipus test per avaluar la feina dels alumnes al final del temari. Els continguts seran els que el professor hagi determinat com a "material obligatori"

Percentatge de la qualificació final: 50% amb qualificació mínima 4

Realització d'un video-documental sobre un trastorn

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Altres procediments (recuperable)
Descripció	Els alumnes han de treballar amb els materials del professor o amb els que ell mateixos han buscat, per poder preparar un documental sobre un trastorn determinat que el professor repartirà a principi de curs
Criteris d'avaluació	El professor avaluarà de cada grup d'alumnes les aportacions fetes a la base de dades de recursos.

Percentatge de la qualificació final: 20% amb qualificació mínima 4

Anàlisi de casos

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Informes o memòries de pràctiques (recuperable)
Descripció	Els alumnes treballaran per poder realitzar l'informe de pràctiques sobre els casos reals que hagi proposat el professor. Buscaran informació i materials que els hi permeti identificar el trastorn del cas explicat així con les adaptacions curriculars corresponents.
Criteris d'avaluació	Captació de la realitat de la situació . Capacitat d'observació i de resolució del problema que es presentarà al taller. Qualitat de l'informe final, presentació amb profunditat i comprensió dels fet més importants observats. Capacitat de relacionar la teoria amb la pràctica.

Percentatge de la qualificació final: 30% amb qualificació mínima 4

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Aquests són els recursos bibliogràfics bàsics per cursar l'assignatura. Al'eina telemàtica Moodle es podran veure els que són més recomanables per a cada tema, així com aquells que calen per fer l'activitat pràctica i el seminari de lectures.

Bibliografia bàsica

Alcantud Marín, F. (2013). Trastornos del espectro autista : detección, diagnóstico e intervención temprana. Ed Pirámide. Retrieved from <https://www.casadellibro.com/libro-trastornos-del-espectro-autista-deteccion-diagnostico-e-intervencion-temprana/9788436827729/2093685>

Alcantud Marín, F. (2013). Intervención psicoeducativa en niños con transtornos generalizados del desarrollo. Ediciones Pirámide. Retrieved from <https://www.casadellibro.com/libro-intervencion-psicoeducativa-en-ninos-con-trastornos-generalizados-del-desarrollo/9788436818352/934283>

Guia docent

- Basil, C., Bosch, L., Fernández-Iader, M. P., Gràcia, M., Leonhart, M., Río, M. J. del, & Torrens, V. (2006). Lenguaje y comunicación en trastornos del desarrollo. Pearson Prentice Hall. Retrieved from <https://dialnet.unirioja.es/servlet/libro?codigo=277392>
- Castejón, J. L., & Navas, L. (2011). Dificultades y trastornos del aprendizaje del desarrollo en infantil y primaria. Editorial Club Universitario. Retrieved from <https://www.casadellibro.com/libro-dificultades-y-trastornos-del-aprendizaje-y-del-desarrollo-en-infantil-y-primaria/9788499484372/1890889>
- Fiuza Asorey, M. J., & Fenández Fernández, M. P. (2014). Dificultades de aprendizaje y trastornos del desarrollo : manual didáctico. Ed. Pirámide
- Freides, D. (2007). Trastornos del desarrollo : un enfoque neuropsicológico. Editorial Ariel.
- García Sánchez, J. N. (2007). Dificultades del desarrollo : evaluación e intervención. (Ediciones Pirámide, Ed.). Pirámide. Retrieved from <https://dialnet.unirioja.es/servlet/libro?codigo=277043>
- Latorre Latorre, A., & Biseto Pons, D. (2009). Trastornos del desarrollo motor : programas de intervención y casos prácticos. Ediciones Pirámide.
- Latorre Latorre, A., Teruel Romero, J., & Bisetto Pons, D. (2011). Trastornos y dificultades del desarrollo : evaluación, intervención y casos prácticos.
- López Justicia, M. D., & Polo Sánchez, M. T. (2015). Trastornos del desarrollo infantil. Pirámide.
- Olivar Parra, J.-S., & Belinchón Carmona, M. (1999). Comunicación y trastornos del desarrollo. Secretariado de Publicaciones e Intercambio Editorial, Universidad de Valladolid.

Bibliografía complementària

- Bishop, D. (2015). Language and Cognitive Processes in Developmental Disorders A Special Issue of Language and Cognitive Processes. Psychology Pr.
- Bishop, D., & Snowling, M. (2015). Neurocognitive Approaches to Developmental Disorders A Festschrift for Uta Frith: a Special Issue of the Quarterly Journal of Experimental Psychology. Psychology Pr.

